

2.4 2020

Hyvän vapaaporsituskarsinan elementit

Anna Valros, Olli Peltoniemi, Mari Heinonen, Claudio Oliviero, Maria Nystén, HY Eltdk

Lista on nyt laadittu sillä ajatuksella, että karsinassa olisi oikeasti mahdollista pitää emakko vapaana myös porsimisen yli. Kannattaa tutustua myös www.freefarrowing.org sivustoon. Eri elementeistä löytyy yksityiskohtaista tietoa mm. tästä: https://www.freefarrowing.org/info/17/specific_pen_features

*Pesäalue: pesäalueella tarkoitetaan tässä selkeästi suunniteltua aluetta, johon tarkoituksena on houkutella emakko porsimaan ja imettämään. Pesäalue on sekä emakon, että porsaiden vapaasti käytettävissä oleva alue

*¹Porsaspesä: Porsaspesä on vain porsaiden käytössä oleva erillinen alue, johon houkutellaan porsaita lepäämään

Tila: emakolle tarpeeksi liikkumatilaa (minimi nykytiedon mukaan lähellä 5 m²), ja pääsee helposti kääntymään ympäri (myös isoimmat emakot!). Porsaille vähintään 1 m², mutta todennäköisesti enemmän, varsinkin jos isoja pahnueita.

Pesäalue*: Pesäalueen lattia mahdollistaa kuivikkeiden ja pesänrakennusmateriaalin käytön, eikä ole liukas. Hyvä ratkaisu voi myös olla säädettävä lattialämmitys, joka ohjaa emakkoa porsimaan juuri tähän – juuri porsimisen aikana emakko hakeutuu lämpimämpään kohtaan kuin muuten (kts mm.

https://www.freefarrowing.org/info/5/individual_farrowing_pens/11/umb_systems). 'Pesäalueen' ei tarvitse olla kovin iso, ja mitä selkeämmin se saadaan erotettua omaksi toiminnalliseksi alueeksi, sen parempi. Kts myös kohta Seinät.

Lattiaratkaisut: muualla karsinassa kuin emakon pesäalueella ja porsaspesässä voi hyvin olla ritilälattiaa, ja esim. seinien vierustalla koko karsinassa (paitsi porsaspesässä) koska porsaat ulostavat pitkälti seinien viereen. Lattia ei saa olla liukas.

Seinät: Pesäalueella on hyvä olla näkösuoja viereisiin karsinoihin, ja muualla kalteriseinät, silloin emakko menee mielellään 'pesän' suojaan porsimaan.

Suojarakenteet: hyvät suojarakenteet porsaille: mieluiten vinoseinä sillä puolella, mihin toivotaan emakon menemään makuulle (eli vastapäätä porsaspesää, jolloin jää emakon selkäpuolelle, kun makaa utare porsaspesän suuntaan). Emakko menee mieluiten makuulle kiinteätä seinää hyödyntäen.

Porsaspesä*¹: hyvä (tilava, kiinteälattiaainen ja kuivitettu, katettu, lämmitetty) porsaspesä, joka on avattavissa possujen hoitoa varten hoitokäytävältä, ja joka on sellaisessa paikassa, johon emakon utare kääntyy porsieissa ja imettäessä. Porsaita olisi hyvä voida sulkea porsaspesään käsittelytilanteiden turvaamiseksi.

Vedensaanti: vesinippojen sijainnissa täytyy huomioida tarkastettavuus ja puhdistettavuus. Emakon vesinippa voi olla kaukalon yläpuolella tai jos on muualla, ritilälattian yllä. Nipan tulee olla sijoitettuna niin, että emakko pääsee aina juomaan vapaasti, myös vaikka kaukalossa olisi rehua. Emakolle sopiva vedenvirtaus on n 4l/min. Myös porsaiden nippa tulee sijoittaa ritilälle, ei kuitenkaan karsinan nurkkaan, ja niin, että hoitaja ylettyy turvallisesti sen tarkistamaan. Porsaille sopiva virtaus on noin 0,5 l/min.

Ruokintatila: emakon ruokinta-aika on riskialtis vastasyntyneille porsaille, joten alkupäivinä olisi hyvä pyrkiä välttämään porsaiden liikkumista emakon ympärillä ruokinnan aikana. Tämä voidaan toteuttaa joko erillisillä emakon ruokintatilalla (kuten esim. PigSafe-karsinassa:

https://www.freefarrowing.org/info/5/individual_farrowing_pens/1/pigsafe), tai sulkemalla porsaat porsaspesään ruokinnan ajaksi. Jos hieman vanhemmat porsaat pääsevät syömään emakon kaukalosta emakon ruokaillessa, tämä edistää niiden rehulle oppimista. Ruokakaukalo tulee sijoittaa niin, että se on

helppo tarkistaa ja puhdistaa. Porsaiden lisäruokinta suunnitellaan niin, että se on helposti hygieenisesti toteuttavissa.

Eläinten hoidon helppous: porsaskarsina suunniteltu niin, että porsimisapu on mahdollisimman helppoa antaa, eli pyritään ohjaamaan niin, että emakko porsii käytävän suuntaan. Myös porsaspesään tulee päästä käsiksi, ilman, että hoitaja menee karsinaan. Porsaille suljettavassa oleva tila (esim porsaspesä) helpottaa käsittelyä. Ulostamiseen tarkoitettu alue hoitokäytävän suuntaan, jotta puhdistus on mahdollisimman helppoa. Kulku karsinaan tehdään mahdollisimman helpoksi, ja varmistetaan, että rakenteet mahdollistavat turvallisen porsaiden käsittelyn myös jos emakko on hyvin puolusteleiva.